

ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПІАКИ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»

Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра правознавства

СИЛАБУС

навчальної дисципліни
«Соціологія права»
на 2020-2021 навчальний рік

Курс та семестр вивчення	1 курс, 1 семестр
Освітня програма/спеціалізація	«Право»
Спеціальність	081 Право
Галузь знань	08 Право
Ступінь вищої освіти	магістр

ПІБ НПП, який веде дану дисципліну,
науковий ступінь і вчене звання,
посада

Волошина Яна Леонідівна
кандидат юридичних наук,
доцент кафедри правознавства

Контактний телефон	+38-093-218-98-38
Електронна адреса	y.leonidovna@gmail.com
Розклад навчальних занять	http://schedule.puet.edu.ua/
Консультації	очна http://pravo.puet.edu.ua/ он-лайн: електронною поштою, пн-пт з 10.00-17.00
Сторінка дистанційного курсу	http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1829

Опис навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни	Формування у магістрів-юристів глибоких знань теоретичних основ і закономірностей функціонування соціологічної науки, визначаючи її специфіку, розкриваючи принципи співвідношення методології та методів соціологічного пізнання; розкриття дискусійних загальнотеоретичних проблем правової соціології та розуміння студентами найважливіших завдань сучасної соціально-правової політики держави, а також формування у них практичних навичок аналізу соціальних явищ і процесів, передусім тих, що пов'язані з правом.
Тривалість	3 кредити ЄКТС/90 годин (лекції 18 год., практичні заняття 14 год., самостійна робота 58 год.)
Форми та методи навчання	Лекційні та практичні заняття в аудиторії з використанням інформаційних технологій, самостійна робота із джерелами, основною та додатковою навчально-методичною літературою поза аудиторними заняттями
Система поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: відвідування лекцій; обговорення теоретичних питань на практичних заняттях; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи; написання і захист наукових рефератів з визначеної проблеми; поточна модульна робота Підсумковий контроль: залік (ПМК)
Базові знання	Наявність широких знань з теорії держави і права, юридичної деонтології, історії вчень про право і державу, філософії права, політології
Мова викладання	Українська

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти студент	Програмні результати навчання
Загальні компетентності	
<ul style="list-style-type: none"> • здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК-1); • здатність проводити дослідження на відповідному рівні (ЗК-2); • здатність розробляти проекти та управляти ними (ЗК-10); 	<ul style="list-style-type: none"> • проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження (РН-3); • здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з цього дослідження, аргументувати висновки (РН-4); • здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проектами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проектуванні та реорганізації управлінських та загально-організаційних структур (РН-06);
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	
<ul style="list-style-type: none"> • здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію (СК-6); • здатність застосовувати медіацію та інші правові інструменти альтернативного позасудового розгляду та вирішення правових спорів (СК-8); • здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника (СК-12); • здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією (СК-13); • здатність самостійно готувати проекти нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини (СК-14). 	<ul style="list-style-type: none"> • обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи (РН-6); • інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності (РН-17); • співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами (РН-2); • дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання (РН-7); • брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини (РН-16).

Тематичний план навчальної дисципліни

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
Модуль 1. Загальна соціологія права		
Тема 1. Соціологія права як галузь соціологічної науки.	Відвідування лекцій; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	<ol style="list-style-type: none"> 1. Користуючись рекомендованою літературою, розкрити зміст пізнавальної функції права. Навести приклади. Визначити місце пізнавальної функції в системі функцій права. 2. Визначити та охарактеризувати теоретичні та емпіричні методи соціології

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		права. Проаналізувати їх, спираючись на рекомендовану літературу.
Тема 2. Виникнення та розвиток соціології права.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Скласти таблицю основних концептуальних положень соціології права представників французької школи. 2. Користуючись рекомендованою літературою, надати обґрунтування поняття «аномія» Е. Дюркгейма у сучасному розумінні. Охарактеризувати умови виникнення цього поняття.
Тема 3. Історія вітчизняної соціології права.	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Розробити власну схему періодизації історії соціологічної думки в Україні. Надати характеристику кожному із визначених періодів. 2. Підготувати наукове повідомлення на тему: «Сучасна зарубіжна соціологія права».
Тема 4. Соціологія законодавства і правотворчий процес.	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Підготувати наукове повідомлення на тему: «Роль громадської думки у прийнятті демократичних рішень». 2. Здійснити контент-аналіз соціальних факторів правотворчої діяльності. Зробити відповідні висновки.
Тема 5. Соціальна дія права.	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на практичному занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи; поточна модульна робота	1. Користуючись рекомендованою літературою, розкрити зміст взаємодії правової системи із суміжними соціальними системами. 2. Скласти структурно-логічну схему: «Механізм соціальної дії права».
Модуль 2. Соціологія юридичної діяльності		
Тема 6. Правова соціалізація особистості.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Обґрунтувати, що являє собою правова соціалізація. Розкрити сутність процесу правової соціалізації, визначити її роль та значення на сучасному етапі розвитку правової держави. 2. Охарактеризувати соціологічну систему соціального контролю. Схематично зобразити систему соціального контролю. Визначити його види, сутність і призначення.
Тема 7. Правова свідомість і правова поведінка.	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на практичному занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Підготувати наукове повідомлення на тему: «Функції правосвідомості як основні напрями її впливу на правові явища». 2. Дати характеристику об'єктивним та суб'єктивним факторам формування правосвідомості. Навести відповідні приклади.
Тема 8. Соціологія девіантної поведінки.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Користуючись рекомендованою літературою, визначити та проаналізувати групи негативних форм девіантної поведінки. 2. Підготувати наукове повідомлення, в якому розкрити проблеми девіантної поведінки в сучасній Україні.
Тема 9. Соціологія злочинності.	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Здійснити характеристику криміногенної ситуації в сучасній Україні. Запропонувати ефективні шляхи та методи зниження рівня злочинності в країні. 2. Підготувати наукове повідомлення на

Назва теми	Види робіт	Завдання самостійної роботи у розрізі тем
		тему: «Кримінальний жаргон і татування як основні ознаки кримінальної субкультури».
Тема 10. Соціологія правового конфлікту.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Схематично зобразити внутрішню структуру юридичного конфлікту. Навести приклад юридичного конфлікту із визначенням його структурних елементів. 2. Використовуючи рекомендовану для опрацювання даної теми літературу, запропонувати основні попереджувальні заходи щодо уникнення конфліктів.
Тема 11. Закон та громадська думка.	Обговорення теоретичного питання на практичному занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Скласти структурно-логічну схему: «Функції громадської думки». Охарактеризувати зміст кожної з функцій громадської думки. 2. Охарактеризувати етапи розвитку громадської думки. Сформулювати власну точку зору щодо розмежування понять «суб'єкт» і «виразник» громадської думки. Навести відповідні приклади.
Тема 12. Соціологія правозастосування.	Відвідування лекції; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи	1. Визначити найважливіші соціальні та юридичні чинники, які впливають на правозастосовчу діяльність. Навести приклади. 2. Підготувати наукове повідомлення на тему: «Соціальні критерії оцінки ефективності правозастосовчої діяльності».
Тема 13. Методологія та методика соціолого-правових досліджень.	Відвідування лекції; обговорення теоретичного питання на практичному занятті; тестування; виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи; поточна модульна робота	1. Охарактеризувати предмет та особливості емпіричного соціологічного дослідження. 2. Скласти структурно-логічну схему, яка відобразить внутрішню структуру та основні етапи проведення соціологічного дослідження.

Інформаційні джерела

1. Балинська О. М. Основи соціології права (для працівників органів внутрішніх справ) [Текст] : навч. посіб. / О. М. Балинська, Л. Й. Гуменюк ; Львів. держ. ун-т внутр. справ. – Львів : ЛДУВС, 2013. – 411 с.
2. Колич О. І. Соціологія права [Текст] : навч. посібник / О. Колич, О. Левицька. – Львів : Галиц. Видав. Спілка, 2019. – 234 с.
3. Соціологія [Текст] : підруч. / В. Г. Городяненко [та ін.] ; ред. В. Г. Городяненко. – 2 вид., перероб., доп. – Київ : Видавничий центр «Академія», 2002. – 559 с.
4. Соціологія права : [навч. посіб.] / [О. М. Джу́жа, В. В. Василевич, Ю. О. Левченко та ін.] ; за заг. ред. О. М. Джу́жи. – 2-е вид. перероб. і допов. – Київ : Нац. акад. внутр. справ, 2017. – 356 с.
5. Соціологія права [Текст] : навч. посібник / В. Д. Воднік [та ін.] ; ред. Н. П. Осипова. – Х. : Право, 2007. – 234 с.
6. Соціологія права [Текст] : підручник для студ. юрид. спец. / М. І. Панов [та ін.] ; ред. Н. П. Осипова ; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Київ : Видавничий Дім «Ін Юре», 2003. – 276 с.
7. Соціологія права: підручник для студентів юридичних вищих навчальних закладів / за ред. Л. М. Герасіної, Н. П. Осипової. – Київ : Концерн «Видавничий дім «Ін Юре», 2003. – 276 с.
8. Соціологія [Текст] : підручник / за ред. М. П. Требіна ; Нац. юрид. акад. України ім. Я. Мудрого. – Харків : Право, 2010. – 224 с.
9. Торяник В. М. Соціологія права (в схемах та визначеннях) [Текст] : навч.-метод. посіб. / В. М. Торяник, П. В. Макушев ; Дніпров. гуманітар. ун-т. – Херсон : Гельветика, 2019. – 135 с.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

- Соціологія права : завдання для аудиторного тестування студентів заочної форми навчання / Я. Л. Волошина [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://10.0.0.34/>.
- Соціологія права : Дистанційний курс з дисципліни для студентів спеціальності 081 «Право» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www2.el.puet.edu.ua/st/course/view.php?id=1829>.

Політика вивчення навчальної дисципліни та оцінювання

- Політика щодо термінів виконання та перескладання: завдання, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (75 % від можливої максимальної кількості балів за вид діяльності). Перескладання модулів відбувається із дозволу провідного викладача за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- Політика щодо академічної доброчесності: списування під час виконання поточних модульних робіт та тестування заборонено (в т. ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування та підготовки практичних завдань в процесі заняття.
- Політика щодо відвідування: відвідування занять є обов'язковим компонентом. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, працевлаштування, стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі (Moodle) за погодженням із провідним викладачем.
- Політика зарахування результатів неформальної освіти: <http://puet.edu.ua/uk/publiczna-informaciya>.

Оцінювання

Підсумкова оцінка за вивчення навчальної дисципліни розраховується через поточне оцінювання

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-5): відвідування лекції (0 балів); обговорення теоретичного питання на практичному занятті (3 бали); тестування (0 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (2 бали); поточна модульна робота (21 бал)	40
Модуль 2 (теми 6-13): відвідування лекції (0 балів); обговорення теоретичного питання на практичному занятті (3 бали); тестування (0 балів); виконання завдань, передбачених планом самостійної роботи (2 бали); поточна модульна робота (32 бали)	60
Разом	100

Шкала оцінювання здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	Відмінно
82-89	B	Дуже добре
74-81	C	Добре
64-73	D	Задовільно
60-63	E	Задовільно достатньо
35-59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни